

«БЕКІТЕМІН»

ҚР ҒЖБМ «Ұлттық тестілеу орталығы» РМҚК директоры
Р. Емелбаев
2023 ж.

Қауіпсіздік техникасы, қоршаған ортаны қорғау және табиғатты тиімді пайдалану» пәні бойынша Педагогтердің білімін бағалауға арналған тест спецификациясы
(2023 жылдан бастап қолдану үшін)

- 1. Мақсаты:** Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтарды аттестаттау барысында Ұлттық біліктіліктестілеуге арналған тест тапсырмаларын әзірлеу үшін құрастырылған.
- 2. Міндеті:** Педагогтардың біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.
- 3. Мазмұны:** 07240400 Пайдалы қазбаларды байыту (көмір байыту) мамандығы, 3W07240401 - Басқару пультінің операторы, 3W07240402 - Көмір байыту аппаратшысы, 4S07240403 - Техник-технолог біліктіліктеріне, «07240500 - Пайдалы қазбаларды байыту (кен байыту)» мамандығы, 3W07240501 - Ұнтақтау-сұрыптау жабдығының операторы, 3W07240502 - Агломерациялық қондырғылардың операторы, 4S07240503 - Техник-технолог біліктіліктеріне арналған «Қауіпсіздік техникасы, қоршаған ортаны қорғау және табиғатты тиімді пайдалану» пәні бойынша педагогтарды аттестациялауға арналған тест.

№	Тақырып	№	Тақырыпша
01	Еңбекті қорғаудың жалпы мәселелері	01	Жарақаттану және кәсіби аурулар
		02	Еңбекті қорғау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру
02	Пайдалы қазбаларды байыту кезіндегі қауіпсіздік шаралары	03	Техникалық құрылғыларды қауіпсіз пайдалану талаптары
		04	Байыту өнімдерін буып-түю және сынамаларды алу кезіндегі талаптар
		05	Желдету, шаңбасу, аспирациялық құрылғылар жөніндегі талаптар
		06	Ұсату және ұнтақ тау кезіндегі қауіпсіздік талаптары
		07	Флотациялау, магниттік айыру, байытудың электрлік және радиометриялық әдістері кезіндегі қауіпсіздік талаптары
		08	Электр қондырғылары мен электр жабдықтарын қауіпсіз пайдалану талаптары
03	Өндірістік санитария	09	Жұмысшыларға санитарлы-тұрмыстық және медициналық қызмет көрсету
04	Өрттің алдын алу негіздері	10	Өрттердің алдын алу және оны сөндіру
		11	Жер үсті объектілерін өртке қарсы қорғау
05	Қоршаған ортаны қорғау және табиғатты тиімді пайдалану	12	Атмосфераны қорғау
		13	Су ресурстарын қорғау және тиімді пайдалану
		14	Жер қойнауларын қорғау және тиімді пайдалану
		15	Жер ресурстарын қорғау және тиімді пайдалану

Контекстік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық мәліметтер, сурет және т.б.).

4. Тапсырмалар мазмұнының сипаттамасы:

Еңбекті қорғаудың жалпы мәселелері. Жарақаттану және кәсіби аурулар. Өндірістегі жазатайым оқиғалар мен денсаулығының өзге де зақымдануларын тергеу және есепке алу тәртібі. Еңбек ұжымы атынан әкімшілік пен кәсіподақ комитеті арасында жасалатын еңбекті қорғау жөніндегі келісімдер. Еңбек жағдайларын және санитарлы-сауықтыру іс-шараларын жақсартудың кешенді жоспары, құрастыру және бекіту тәртібі, оның орындалуын бақылау. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері.

Пайдалы қазбаларды байыту кезіндегі қауіпсіздік шаралары. Пайдалы қазбаларды байыту кезіндегі ӨҚ жалпы ережелері. Байыту жабдығын жұмысқа қосу және тоқтату. Қорғаныстық жерге тұйықтау және қорғаныстық ажырату. Кабельдерді, электр қозғалтқыштарды және трансформаторларды қорғау. Учаскені электрмен жабдықтау. Фабрикалардың цехтарын, қоймаларын және басқа да үй-жайларын желдету құрылғысы. Қалдық қойыртпақты залалсыздандыру және оны сақтау кезіндегі қауіпсіздік және өнеркәсіптік санитария талаптары. Реагент бөлімшесіндегі қауіпсіздік және өнеркәсіптік санитария талаптары.

Өндірістік санитария. Байыту кәсіпорындарындағы еңбек жағдайларының санитарлық-техникалық жай-күйінің паспорты. Өндірістік жарақаттар мен кәсіптік аурулар туралы түсінік. Өндірістік жарақаттану және кәсіби аурушандық себептері. Жұмысшыларды жеке таңу түйіршіктерімен жабдықтау. Зардап шеккендерді тасымалдау. Байыту машиналары мен механизмдерінен шуылды азайту. Діріл және онымен күресу шаралары. Діріл көздері. Жұмыс орнының жалпы дірілі және жергілікті дірілдер.

Өрттің алдын алу негіздері. Өрттерді сөндіру тәсілдері (белсенді, делсал, аралас) және оларды қолдану шарттары. Құбыр тізбегінің магистральдық және бөлікшелік желілері. Магистральдық және бөлікшелік құбырлар тізбектерінің параметрлері. Өрттің таралуын бөгеу үшін су перделері құрылғысына кеткен су шығыны.

Қоршаған ортаны қорғау және табиғатты тиімді пайдалану. Атмосфера құрамы. Атмосфералық ауаның газ құрамы мен тозандануының өзгеруі. Ауа ортасы ластануының салдары. Ластаушылардың ғаламдық ықпалы. Әлемдік су ресурстары. Қазақстанның су ресурстарын теңгерімдік бағалау. Тұщы судың негізгі тұтынушылары. Жер қойнауларын пайдалану. Пайдалы қазбалар ресурстары және олардың сарқылуы. Көмір кен орындары қорларының жіктелуі. Пайдалы қазбалар ысыраптарының жіктелуі. Жер беті туралы жалпы мәліметтер. Өнеркәсіп кәсіпорындарына Жер ресурстарын бөлу тәртібі, оларды қорғауға және тиімді пайдалануға қойылатын талаптар.

5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: Тест 3 қиындық деңгейінен тұрады: базалық деңгей (А)–25%; орташа деңгей (В)–50%; жоғары деңгей (С)–25%.

Қиындықтың базалық деңгейі қарапайым білім мен дағдыларды жаңғыртуды сипаттайды, білім алушының минималды дайындық деңгейін бағалауға, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен қарапайым әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен жаратылыстану тұжырымдамаларын қолдануға мүмкіндік береді.

Қиындықтың орташа деңгейі негізгі білім мен дағдыларды дұрыс жүргізуді, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануды, деректерді талдау, салыстыру, жалпылау және жүйелеу, дәлелдерді қолдану, ақпаратты жалпылау және қорытынды жасау қабілеттерін сипаттайды.

Қиындықтың жоғары деңгейі неғұрлым күрделі білім мен дағдыларды жаңғыртуды, тапсырмалардың неғұрлым күрделі модельдерін тануды, білімді, дағдыларды біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды жүргізуді, қорытындыларды негіздеуді және тұжырымдауды сипаттайды, фактілер мен олардың салдарын ажыратуға, ұсынылған фактілердің маңыздылығын анықтауға бағытталған.

6. Тест тапсырмаларының формалары: Бір дұрыс жауапты және бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты:

Бір тапсырманы орындаудың орташа ұзақтығы 2-2,5 минутты құрайды.

8. Бағалау:

Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Дұрыс жауаптың бір нұсқасын таңдайтын тапсырмалар үшін – 1 балл, қалған жағдайларда 0 балл беріледі.

Ұсынылған бірнеше жауаптың бірнеше дұрыс нұсқасын таңдайтын тапсырмалар үшін:

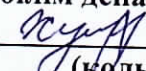
- барлық дұрыс жауаптар үшін 2 балл алады.
- жіберілген бір қате үшін – 1 балл,
- 2 және одан көп қате жібергені үшін – 0 балл.

9. Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы (Негізгі заң).
2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. Астана, 2015.
3. Өнеркәсіптік қауіпсіздіктің жалпы талаптары. Астана, 2012.
4. Көмір шахталарындағы қауіпсіздік ережелері. Астана, 2000.
5. Өнеркәсіптік қауіпсіздіктің жалпы талаптары. Астана, 2012.
6. Гриф В.В., Горчаков С.П. «Охрана труда в угольной промышленности». М.: Недра, 1988.
7. Қатты пайдалы қазбаларды қайта өңдеу бойынша жұмыстарды жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 348 бұйрығы.
8. «Түсті металлургия және тау-кен өнеркәсібі объектілеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережелері. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы №236 бұйрығы.
9. Моршинин В.М. Охрана труда на обогатительных фабриках: Учебник для учащихся профтехобразования и рабочих на производстве. – М.:Недра, 1986.
10. Авдохин В.М. Основы обогащения полезных ископаемых: Учебник для вузов: В2 т. - М.: Издательство Московского государственного горного университета, 2006.
11. Жараспаев М. Еңбек қорғау және карьерлер аэрологиясы. Оқу құралы. – Алматы: ҚазҰТУ, 2012.
12. Челноков А.А., Жмыхов И.Н., Цап В.Н. Охрана труда: учебник/ Жмыхов И.Н., Цап В.Н. – Минск: Вышш. шк., 2010.
13. Жантасов Қ.Т., Кочеров Е.Н., Наукенова А.С., Жантасов М.Қ. Оқулық/Еңбек қорғау және тіршілік қауіпсіздігі, Алматы, 2012.
14. Ақбасова А.Ж. Экология. Оқу құралы. Алматы «Бастау», 2003.

«КЕЛІСІЛДІ»

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрінің
Техникалық және кәсіптік
білім департаменті

(қолы) (Т.А.Ә)
«___» _____ 2023ж.

